

MADÁCH IMRE MADÁCH IMRE

VERSEK – EPIGRAMMÁK POEMS – EPIGRAMS

Válogatta és fordította
Tomschey Ottó

Selected and translated by
Ottó Tomschey

Magyar-angol kétnyelvű kiadás
Hungarian-English bilingual edition

Budapest, 2017
Készült az Underground Kiadó és Terjesztő Kft.
támogatásával, magánkiadásban.

ELŐSZÓ

Üdvözet az olvasónak!

Úgy érzem, nem szokványos kötetet tart kezében az olvasó, mert Madách lírai költészetét bízvást nevezhetjük a nagyközönség által ismeretlennek, legjobb tudomásom szerint a közoktatásban nem szerepel, az iskolai tananyagban nem található és meggyőződésem, hogy nagyon kicsiny azok köre, akik Madách nem drámai műveivel is valaha kapcsolatban voltak, vagy vannak. Abban pedig egészen bizonyos vagyok, hogy a verseket nem fordították le idegen nyelvre, így angolra sem.

A kötetet egy kísérletnek tekintem részben mert tudni szeretném, hogy ez a fajta verselés hogy hangzik angolul, részben mert ki szeretném emelni Madách lírai költészetét a feledés homályából.

A madáchi líra ilyen mérvű „elhanyagoltságának” több oka is lehet. Elsőként említeném azt a tényt, hogy drámai műveinek, vagy ha úgy tetszik, színpadi alkotásainak jelentősége messze meghaladja lírai munkásságáét. E tekintetben természetesen a Tragédia vezet, jóval kevésbé ismert a Mózes (annak ellenére, hogy hosszú ideig nagy sikerrel játszották a Keresztúry Dezső által színpadra állított változatot), a többi színpadi mű szinte csak cím-szerűen ismert és van olyan darab, amiről még kétséges, hogy egyáltalán Madách írta-e (József császár).

PREFACE

Lectori salutem!

I have a feeling that the reader keeps in hand an unusual volume because the lyric poetry of Madách can be defined as unknown to the public, as far as I know it is not involved in public education and I'm convinced, it is a very small sphere of the public that has been in contact with the non-dramatic works of Madách. I'm sure that these poems have been never translated into foreign languages, among others into English.

I consider this volume as an experiment partly because I'd like to know how this kind of prosody runs in English, partly because I'd like to raise the lyric poetry of Madách from waters of forgetfulness.

This „negligation” of this lyric poetry can be traced back to several reasons. First: the importance of Madách's dramatic works or of his scenic compositions highly exceeds that of his lyric poetry. In this respect the „Tragedy” is most important, the „Moses” is less popular (in spite of the fact that the improved version by Dezső Keresztúry was performed for long time and with great success), the rest of the scenic works is known almost after the titles and some pieces cannot be undoubtedly related to Madách (Emperor Joseph).

Lélekerő

Bátran megálltam fegyver fegyver ellen,
Nagyok haragjától nem rettegek,
De kétkedém, elég erős-e lelkem,
Hisz férfitől ez csak kötelesség.
Szerencse csábja nem győzött felettem,
Nem részegített meg szép szemsugár,
De kétkedém, elég erős-e lelkem,
Ha a sorsnak súlyosb próbája vár.
Ellentálltam nőnek, hogy könyörge,
Szerettemet hallgattam, mint zokog –
Most már jöhet sorsomnak bármi vésze,
Nyugodtan várom, óh., erős vagyok.

Fortitude

I held on when the arm the arms did frighten,
I did not fear respectabilities,
I was in doubt: is strong enough my soul then,
This is the first among the man's duties.
I was not worst'd by luck, I did not brighten,
The bright eyes' beam did not intoxicate,
I was in doubt: is strong enough my soul then,
Against the grave ordeal of flighty fate.
I did resist the entreaty of my dame
When heard she sobbed loud in tears for long –
And come what may, disaster of my fate's game,
I boldly wait for it because I'm strong.